

קונטרס

חיים משתפים

יחזק וישמח את זוגות צעירים, ויורה להם
דרך ועצות ישרות איך לחיות יחד באהבה
ובהבנה הדדית, ולא יבאו, חס ושלום, לידי
גרושין.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו גגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו גגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אִם כָּל זוּג צָעִיר הָיָה
יודֵעַ, אֲשֶׁר הִנְשׂוּאִין אֵלּוּ חַיִּים מְשֻׁתָּפִים
בְּדַגְמַת שְׁתָּפִים לְכֹל דְּבָר — לְטוֹב אוֹ
לְהַפּוֹךְ, אָזִי אֵף פַּעַם לֹא הָיוּ רַבִּים. וְרַבְּנֵנוּ
ז"ל הִקְפִּיד עַל זֶה מְאֹד, וְאָמַר (שיחות-הַר"ן,
סימן רסג), אֲשֶׁר הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ, לְקַח
עַל עַצְמוֹ לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים בֵּין זוּגוֹת צָעִירִים,
כְּדֵי לְהַכְשִׁיל אוֹתָם בְּעִבְרוֹת חַמּוּרוֹת,
רַחֲמָנָא לְצַלֵּן.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרצז)

קונטרס

חיים משתפים

א.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, בְּרַגַע שְׁנִשְׂאֲתֶם יַחַד, אַתֶּם שְׂתַּפְּיִים לְכָל דָּבָר — בֵּין לְשֹׁכֵר וּבֵין לְהַפְסֵד, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְנַעֵר מִהַשְׂתַּפּוֹת בְּשׁוּם פְּנִים וְאָפֶן, וְאִם תִּקְחוּ בַעֲצָמְכֶם יְדִיעָה זֹה, אַז תִּצְלִיחוּ בְּחַיֵּי נַשׂוּאֵיכֶם; כִּי רַק בְּזֶה תְלוּיִים חַיֵּי הַנְּשׂוּאִים הַמְּצַלְחִים בְּזֶה הָעוֹלָם; כִּי עַל-פִּי-רַב אָנוּ רוֹאִים מִי מַפְסִיד בְּחַיָּיו — זֶה שְׂאִינוּ רוֹצֵה לְקַחַת חֵלֶק בְּעַל זוּלָתוֹ. כִּי תִכְרַח-וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ אֲשֶׁר הוּא תְלוּי בְּחִבְרוֹ, וְחִבְרוֹ תְלוּי בּוֹ, זֹה כִּבְרַר יְשׁוּעָה גְדוֹלָה עַד מְאֹד, וּבְזֶה תְלוּי כָּל עֵקֶר הַצְּלַחַת הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת. וּמְכַל שְׂכֵן חַיֵּי הַנְּשׂוּאִין. שֶׁהַבְּעַל תְלוּי בְּאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה תְלוּיָהּ בַּבְּעַל, וְשִׁנְיָהֶם תְלוּיִים בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכִשְׂיֹדְעִים יְדִיעָה זֹה — מְצַלְחִים בְּחַיֵּיהֶם. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, בְּנֵי

ובנותי היקרים, מאחר שזכה אתכם הקדוש-ברוך-הוא
 ונשאתם יחד, ראו להזמין את הקדוש-ברוך-הוא בחיי
 נשואיכם, וזו השתפות הכי גדולה והכי מצלחת; הינו
 שתמיד תדברו ממנו יתברך בביתכם, ויהיה הבית מנהל
 על-פי דעת התורה הקדושה, וכל דבר שאתם צריכים
 לעשות תתייעצו עם חכמי התורה, על-ידי-זה תצליחו
 מאד בחיים בכלליות ובחיי הנשואין בפרטיות. ובאמת
 עליכם לדעת, כי הוא יתברך מחיה ומנהיה ומקיים את
 כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם
 עצמיות חיות אלקותו יתברך, והחיים המשתפים שהם
 חיי הנשואין, צריכים להתנהל רק על-פי התורה, אשר
 רק אז מצליחים ביותר. על-כן תשתדלו מאד שחיי
 נשואיכם יהיו על-פי אדני התורה, ותזהרו מאד לקיים
 מצוות הבורא יתברך שמו, ובפרט להזהר ולהשמר
 בטהרת המשפחה, אשר זה היסוד בחיים המשתפים,
 ועל-ידי-זה תהיו סמוכים ובטוחים שתולידו בנים
 ובנות חיים וקיימים, בריאים בנפשם ובשכלם,
 ומצליחים בכל מעשיהם. עליכם לדעת כי טהרת
 המשפחה, לשמר הלכות נדה והרחקה, זהו יסוד החיים
 המשתפים, ואל תקלו בזה, כי המקל בטהרת המשפחה
 ובהלכות נדה, מקלין לו בחייו, רחמנא לצלן, כי הוא
 אסור פרת. ולכן ראו לבנות את החיים המשתפים —
 חיי נשואיכם על-פי התורה, ותמיד תתייעצו עם חכם

בתורה, רב ירא ה', וְכַל שְׂאֵלָה וְסִפְק וְסִפְק סִפְקָא שְׂיִשׁ לָכֶם, תְּבִיאוּ אֶת זֶה לְפָנָיו, וְאִזּוּ בְּוֹדָאֵי תַצְלִיחוּ בַחַיִּים הַמְּשֻׁתָּפִים; כִּי בֵּית הַבְּנוּי עַל־פִּי הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, עַל־פִּי הָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, מְצַלִּיחַ מִהַתְּחִלָּה עַד הַסּוּף. וְלִהְפֹּךְ כְּשֶׁאִינוּ בְּנוּי עַל־פִּי הַתּוֹרָה, אֲזִי הַחַיִּים הֵם כְּשֶׁלּוֹן, וְנִכְשָׁלִים וְעוֹקְרִים עֲצָמָם לְגַמְרִי. וְלִכֵּן רָאוּ בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְשָׁמֹר עַל דְּבַר ה' יִתְבָּרַךְ, וְאִזּוּ טוֹב לָכֶם כָּל הַיָּמִים.

ב.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שְׁחַיֵּי הַנְּשׂוּאִים הֵם חַיִּים מְשֻׁתָּפִים, הֵינּוּ מִתְּחִילִים הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, עוֹלָם חֲדָשׁ, חַיִּים חֲדָשִׁים. כִּי טָרָם שְׁנִשְׂאוּ, הַבַּעַל הָיָה רֵיק, בְּחֹר, הַסְּתוּבָב, עָשָׂה כְּכֹל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, הָאִשָּׁה הִיָּתָה רוֹקָה, הַסְּתוּבָבָה לְבַד, עָשָׂתָה כְּאוֹת נִפְשָׁה. בְּרָגַע שֶׁהַתְּחִתָּנוּ נַעֲשִׂים שְׁתָּפִים, וְכִמוּ בְּשִׁתְּפוּת, שְׁנִיָּהֶם צְרִיכִים לְהִיּוֹת אֲמִינִים זֶה לְזֶה, כֶּף בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין, צְרִיכִים שְׁנִיָּהֶם לְתַת אֱמוּנָה זֶה בְּזֶה, הֵן בְּאֶהְבָּה, שְׁצְרִיכִים לְאֶהֱבֵב זֶה אֶת זֶה, הֵן בְּכָבוֹד — לְכַבֵּד זֶה אֶת זֶה, הֵן בְּיַחַס — צְרִיכִים לְהַתְּיַחַס זֶה לְזֶה. וְאִזּוּ אִם הַשְּׁתָּפוּת בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין הוֹלֶכֶת בְּצוּרָה כְּזוֹ, מְצַלִּיחִים עַד מְאֹד. כִּי כִּמוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת בְּאִיזָה עֶסֶק,

כְּשֶׁעוֹזְרִים אֶחָד לַשְּׁנִי, הָעֵסֶק פּוֹרֵחַ וּמְשַׁגְּשֵׁג, לֹא-כֵן אִם
 אֶחָד בּוֹגֵד בַּשְּׁנִי, גּוֹזֵל וְעוֹשֶׂה עוֹל מְאַחֲרֵי גּוֹוֹ שֶׁל
 הַשְּׁנִי, לֹא אוֹרֵךְ זְמַן רַב וְהָעֵסֶק מִתְפָּרֵק. כְּמוֹ-כֵן בְּחַיֵּי
 הַנְּשׂוּאִין, בְּרַגְעַ שְׂמַתְחַתְּנִים שְׁנִיָּהֶם נַעֲשִׂים בְּשׂוֹר אֶחָד,
 כְּמוֹ שְׂפֵתוֹב (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "עַל-כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו
 וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד", הֵם נַעֲשִׂים
 אֶחָד. וְלָכֵן צְרִיכִים לְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, לְתַת יַחַס אֶחָד
 לַשְּׁנִי, לְהַבִּין אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי וּלְהַרְגִישׁ אֶחָד אֶת
 הַשְּׁנִי, אִם נוֹהֲגִים בְּאִפְּן הַזֶּה, שְׁנִיָּהֶם מְצַלִּיחִים, וְיוֹצְאִים
 מֵהֶם דּוֹרוֹת קְדוֹשִׁים, אֵךְ אִם, חַס וְשָׁלוֹם, אֶחָד מִתְחִיל
 לְהִשְׁפִּיל אוֹ לְזַלְזֵל אוֹ לְפַגֵּעַ בְּזוּלָתוֹ, אַט אַט חַיֵּי
 הַנְּשׂוּאִין מִתְפּוֹרְרִים וְהַשְׂתַּפּוֹת מִתְפָּרֵקת, וְנַעֲשֶׂה חֲרָבָן
 בְּבֵית, עַד שְׁלִבְסוּף בָּאִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, לִיְדֵי גְרוּשִׁין.
 עַל-כֵּן עֲלִיכֶם לְדַעַת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, מֵאַחַר שְׂסַבֵּב
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁשִׁנִּיכֶם הִתְחַתְּנַתֶּם, סִימָן שְׂאֲתֶם זּוֹג
 מִן הַשָּׁמַיִם, כִּי כָף כְּתוּב בַּזֵּהר (לִדְ-לִדְ פה:): קִדָּם
 שְׁהַנְּשָׂמָה יוֹרֵדֶת לְמַטָּה, הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה לְמַעְלָה נְשָׂמָה
 אַחַת, כִּינּוֹן שְׁיּוֹרְדִים לָזֶה הָעוֹלָם, הַבַּעַל נוֹלֵד מְזוּג
 הוֹרִים אֶחָד, וְהָאִשָּׁה נוֹלֵדֶת מְזוּג הוֹרִים אַחֵר, וְלִחְבָּרָם
 וְלִשְׂדָּכָם יַחַד זֶה הַדְּבָר הַקָּשֶׁה בְּיּוֹתֵר, וְעַל זֶה אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין סְנֵהֲדִין כב.): קָשָׁה זְוּוּגוֹ שֶׁל אָדָם
 כְּקָרִיעַת יָם סוּף, כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה קְטְרוּגִים. אֲבָל תִּכְרֶךְ-וּמְיָד
 כְּשֶׁהִתְחַתְּנוּ, עַל שְׁנִיָּהֶם לְדַעַת שְׁהֵם נְשָׂמָה אַחַת, וְלָכֵן

אסור להשפיל זה את זה, אסור לפגוע ברגש של השני, ותכף כשפוגעים ברגש הזולת, או הבעל משפיל את האשה, או האשה משפילה את הבעל, תכף-ומיד נעשים פגמים בעולמות העליונים, חס ושלום, ונפגמת הנשמה, ושניהם צריכים לסבל סבל גדול. ולכן, בני ובנותי היקרים, ראו לידע מה לפניכם. מאחר שסבב הקדוש-ברוך-הוא שהתחנתם יחד, סימן שאתם נשמה אחת, ואם יש ביניכם אי הבנות, או אילו מריבות, חס וחסלילה, עליכם תכף-ומיד לגשת אל צדיק הדבוק בהקדוש-ברוך-הוא שיתקן אתכם, ואל תניחו את עצמכם כרגע. כי באמת רק הצדיק האמתי הדבוק בו יתברך, אשר אין לו אינטרסים אישיים ועצמיים, הוא יכול לעזור לכם, אף אם תלכו אל סתם אדם בזה העולם שיש לו נגיעות, בודאי לא יוכל לעזורכם. ולכן אם יש ביניכם אילו חלוקי דעות או אי הבנות, תכף-ומיד עליכם לפנות אל הצדיק האמתי. אף עליכם לידע, שאם פונים אל צדיק בקשר לבטיה כלשהי, צריכים לציתו עד הסוף, ואם תחשבו שאפשר לעבד עליו או לרמותו, זוהי טעות חמורה, כי הוא יודע בדיוק מה קורה ביניכם. ולכן תשתדלו להיות אמתיים, ולפתח לבכם ולצית את הצדיק, ואז תצליחו לתקן את השלום-בית ביניכם, ותתחילו לפרח יחד ולבנות בית נאמן בישראל, בית משתף, ותחיו חיים משתפים. וזכרו

היטב דבר זה, כי בעתים הללו הסמ"ך-מ"ם עושה כל מיני פעולות שבעולם להפריד בין זוגות צעירים, כדי להכשילם בעברות חמורות (שיחות-הר"ן, סימן רסג); ולכן עליכם להתאמץ, אם יש לכם בעיה בחייכם המשתפים, לבא אל הצדיק, אשר הוא ידריךכם איך לחיות ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ולקבל את דבריו.

ג.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, אשר סוף כל סוף אתם באים מהורים שונים, מרקעים שונים, הבעל ראה הנהגות שונות, מנהגים שונים, גדל בחברה שונה, וכן האשה גדלה אצל הורים אחרים, הרגלה במנהגים אחרים, ראתה ענינים אחרים ומדות אחרות. ומעתה כשהתחתנתם עליכם לדעת, שאתם צריכים לחיות חיים משתפים. כל אשר ראיתם עד עתה אינו צריך להפגס בעסק השתפות בחייכם המשתפים. אף פעם אסור לערב את ההורים בעסק הנשואים. לבעל אסור להשפיל את הורי האשה בשום פנים ואפן, ואם עושה את זאת הוא רשע מרשע. וכן האשה אסור לה להשפיל את הורי הבעל, ואם עושה כן הרי היא מרשעת. לזאת, הדבר הראשון עליכם לדעת, אף שהתחתנתם ויצאתם מרשות הוריהם, עם כל זאת מצות כבוד אב ואם היא

מהחמורה שבחמורות (פסיקתא רבתי), ומאד הקפיד על זה הקדוש-ברוך-הוא, אף שנשאתם יחד ואתם מתחילים חיים משתפים, אל תשכחו את ההורים, ותמיד תשתדלו לכבדם, ואפלו לא נתנו לכם הוריקם מה שהבטיחו, ואפלו היו נגדכם, נגד הנשואים, או עמדו בדרככם, אין זה מצדיק לזלזל בהם. עקר הכשלוך בחיים המשתפים, בחיי הנשואים, זה רק כשאדם מתחיל לזלזל בחמיו ובחמותו, וכן האשה מתחילה להקל בכבוד חמיה וחמותה. לכן אם ברצונכם לחיות חיים משתפים ביחד, עליכם להשמר מאד מאד בדבר זה, שלא להשפיל את ההורים, כי זהו עון חמור עד מאד, והקדוש-ברוך-הוא מקפיד על זה. וכמעט שרב החיים המשתפים מתערערים מחמת שמוזלזלים בהורים. הן הבעל מדבר על הורי האשה, ומשפילם ומקללם, ומדבר עליהם כל דבר רע, והן האשה מקללת את הורי הבעל, ומשפילה אותם בעיניו, ומקלה בכבודם. ולכן התעוררו והיו פקחים, מה שהיה עד עתה השתדלו שלא יקרה בשנית. ואם תקבלו את דברי — אזי יהיו לכם חיי נשואין משתפים. ואם תהיו חכמים בעיניכם, ותמשיכו לשנא את ההורים, הן הבעל את הורי אשתו, והן האשה את הורי בעלה, הרי אני מבטיחכם שחיי נשואיכם יפרדו ותתגרשו, רחמנא לצלן. עליכם לדעת, שגרושין איננו פתרון, אלא רק

יִסְבֹּךְ אֶתְכֶם יוֹתֵר וְיוֹתֵר. עַל-כֵּן תֵּרְאוּ לְהִרְכִּיז רֵאשְׁכֶם, וְלִבְקֹשׁ סְלִיחָה אֶחָד מְזוּלָתוֹ, וְלִהְשִׁתְּדֹל לְתַקֵּן אֶת הַמְּדוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחוּ בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנֵי. אִם תִּקְבְּלוּ אֶת דְּבָרֵי — הָרִי טוֹב, יִהְיוּ לָכֶם חַיֵּי נִשְׂוֹאִים מְצֻלְחִים, חַיִּים מְשֻׁתָּפִים, חַיִּים נְעִימִים, וְתֵרְאוּ עֶשֶׂר וְאֶשֶׁר בְּחַיֵּיכֶם. אֲךָ אִם לֹא תֵאֵוֹתוּ לְקַבֵּל אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי — תִּמְשִׁיכוּ עַל עֲצֻמְכֶם אִשׁ הַגִּיהֶנוֹם, וּבִיתְכֶם יִהְפֹּךְ לְגִיהֶנוֹם מִמֶּשׁ, הָאִשָּׁה לֹא תִרְצֶה לְהִשְׁאֵר בַּבַּיִת, וְהַבַּעַל יִבְרַח לְהִיכָן אֲשֶׁר יִשְׁאוּהוּ רַגְלָיו. וְהָאֶחָד יִשְׁנֹא אֶת זוּלָתוֹ וְלֹא יִבִּין אוֹתוֹ כָּלֵל. לָכֵן הָיוּ פְקָחִים וְתִקְבְּלוּ דְבָרֵי, וְאִז לֹא יִחְסֹר לָכֶם דְּבַר, וְעוֹלָמְכֶם תֵּרְאוּ בְּחַיֵּיכֶם.

ד.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם הִרְשַׁע יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם לְהַפְרִיד בֵּינֵיכֶם, כִּי הַשֵּׁטֶן אֵינוֹ יָכוֹל לִרְאוֹת שְׂבוּנִים בַּיִת נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן יִסִּיתְכֶם בְּכָל מִינֵי הַסִּתּוֹת, וְיָבִיא בֵּינֵיכֶם כָּל מִינֵי פְרוּדִים, הָעֶקֶר שְׂיִהְיֶה בֵּינֵיכֶם חֲלוּקֵי דַעוֹת. לְזֹאת אֲבַקְשְׁכֶם מְאֹד, תֵּרְאוּ לְהִסִּיר אֶת הַגִּנְאוֹה וְהַיִּשּׁוּת הַסְּרוּחָה שְׁלָכֶם, וְתִכְבְּדוּ אֶחָד אֶת זוּלָתוֹ, הַבַּעַל מְכָרַח לְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ עַד הַסּוּף, לְתַת לָהּ יַחַס וְכְבוֹד הַרְאוּי לָהּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ראש השנה ו): אִשָּׁה

חיים משתפים

צה

— בעלה משמחה. וכן אמרו (בבא מציעא נט): אוקירו לנשייכו כי היכא דתתעתרו [תכבדו את נשותיכם כדי שתתעשרו]; ואם הבעל יצא מגדרו ויהיה ותרן ויאהב את אשתו, וימסר את נפשו בעבורה, יהיה סמוך ובטוח שלא יחסר לו לא פרנסה ולא כבוד ולא שם טוב, אך אם יזלזל באשתו, אזי יאבד את פרנסתו, יאבד את שמו וכבודו, ויסתובב נע ונד ברחובות. וכן האשה צריכה לכבד את בעלה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרק י'): איזוהי אשה כשרה? העושה רצון בעלה; וצריכים להתחזק יחד, וזו שלמות הבית, שלמות החיים המשתפים, כשאחד עוזר לשני; ולכן אבקש אתכם מאוד מאוד, מה דהוה הוה, מהיום ראו לכבד זה את זה. ואם תקבלו את דברי — אז תוכלו להמשיך את חיי נשואיכם, אך אם תהיו חכמים בעיניכם, ויהיו לכם טענות זה על זה ולא תרצו לוותר, אזי יסתימו חיי נשואיכם, ותצרכו להתגרש. ולכן אבקש את שניכם — הן את הבעל והן את האשה, חמלו וחוסו על ימי נעוריכם, זכרו כמה סבלתם עד שהתחתנתם, כמה עלבונות, כמה בושות, כמה צרות, כמה יסורים, כמה מרירות סבלתם, עד שמצאתם זה את זה, וכמה שמחתם כשפגשתם זה את זה. האם עתה בשביל אי הבנות קטנות, מחמת הסמ"ך-מ"ם הרשע הרוצה לנקם בכם — תתפרדו?! בגלל השטן שנכנס

בתוך ביתכם בגאווה סרוחה, עליכם להתקוטט! הבה
 והשלימו יחד, הבה ותציטו אותי ותראו שתהיו הכי
 מאשרים בחייכם. אך זהו רק בתנאי שהבעל יוריד את
 גאותו הסרוחה. עליו לזכור שהוא סך הכל טפה סרוחה,
 היום הוא כאן ומחר בקבר. ועל-כן למה לו להשפיל
 את אשתו?! למה לו להשפיל את הוריה?! וכן על
 האשה לזכור שהיא גם-כן טפה סרוחה, למה לה לצאת
 לריב עם בעלה ולהשפיל את הוריו?! מאחר
 שהתחתנתם, עליכם להיות שתפים לכל דבר, ורק
 על-ידי-זה קונים אהבה, עליכם לכבד זה את זה, ואז
 יהיה לכם טוב בעולם הזה ובעולם הבא.

ה.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי מה שעובר
 עליכם בחיי נשואיכם — אי הבנות, מריבות
 וסכסוכים, דבר זה עובר על אלפי אלפים ורב רבבות
 זוגות צעירים, שמתחתנים בגיל צעיר ולא היה להם מי
 שידריכם, ומחמת זאת באו לאי הבנות, אשר גרמו
 למחלקת וסכסוכים, הבעל רצה להיות שתלטן, או
 האשה רצתה להיות שתלטנית, וכך התחילו המריבות,
 מחמת שלא רצו להתחלק בחיי הנשואין בשתפות. כי
 חיי הנשואין צריכים להיות חיים משתפים, וכמו

חיים משתפים

צז

בשפתות, שני השתפים צריכים להיות נאמנים זה לזה, אחרת כל השפתות תתפרד ותתבטל, כמו־כן בחיי הנשואין ויותר מזה, צריכה להיות נאמנות בין בני הזוג. ולכן אם עד עתה לא הייתה ביניכם הבנה הדדית, ולא הבנתם זה את זה, השפלתם זה את זה, או אחד דבר על הורי זולתו, עליכם לחדל מכך תכף־ומיד ולעשות התחלה חדשה, אם הבעל דבר על הורי אשתו, יש לו מחיבות לילך אל ההורים ולבקש סליחתם, ולקבל על עצמו: "מהיום אנו חיים ביחד", על הבעל להרגיל את עצמו לקרא לחמיו ולחמותו אבא ואמא, וכן על האשה לקבל על עצמה מהיום והלאה, שלא תדבר על ההורים של בעלה, ותקראם אבא ואמא. וכך יתחילו לחיות חיים מאשרים. עליכם לדעת, בני ובנותי היקרים, העקר לחיות בהבנה הדדית, ותעזרו זה לזה, ורק כך בונים בית נאמן בישראל, ורק כך נולדים בנים ובנות חיים וקיימים ומאשרים, כשהאווירה בתוך הבית היא רק אהבה ושלום, הבנה הדדית וכבוד הדדי, ובפרט כבוד ההורים.

ו.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, שאתם שתפים בחיי נשואיכם, עליכם לעזור זה לזה, יהיה איך שיהיה

ויהיה מה שיהיה, אין להשליך את האשמה על האשה, ולהפך לא להשליכה על הבעל, על שניכם להשתדל לעזור זה לזה, הן בפרנסה והן בצרכי הבית, והן בכל פרט ופרט, ואי אפשר לזרק את העל והנטל רק על אחד, ולהתנער מהמשימה, ומכל שכן שאסור להשפיל אחד את השני. הבעל צריך לקבוע עתים לתורה, כי התורה מטהרת ומזככת את האדם מכל מיני מרעין בישין, וכן יקפיד על התפלות ערב ובקר וצהרים, שעל-ידי-זה ימשיך על עצמו ברכה והצלחה מן השמים. כמו-כן האשה תשתדל לקיים את המצוות השיבות אליה: הדלקת נרות וטהרת המשפחה והפרשת חלה, ומצוות צדקה וחסד, ודיקא על-ידי-זה תתקשרו יחד, ותחיו חיים משתפים, והאחד יעזור לזולתו. אם תלכו בצורה כזו — חיי נשואיכם ישתנו לגמרי.

ז.

בני ובנותי היקרים! מאד מאד אבקש אתכם, שלא יהיו ביניכם טענות ומענות, כי אתם נדמים לטוחני רוח, עוד פעם חוזרים חלילה על אותו דבר, ונשארים עדין על פרשת דרכים, ואינכם מגיעים לשום שנוי. אתה תראה להוריד ראשך ולבקש סליחה מאשתך ומהוריה, ולהחליט בדעתך שלא להכנס יותר בשום

וכוחים, כי בבית שיש וכוחים, מזמינים את הסטרא
 אחרא והקלפות, אשר הם גורמים את כל הצרות. וכן
 את, בתי היקרה, ראי לחזק את בעלך בכל מיני אפנים
 שבעולם, שיוכל ללמד ולהתפלל. ועליכם לראות
 שבשעותיכם הפנויות תטילו יחד, ותדברו בצותא,
 ותערכו קניות יחד, ותסיעו אחד לשני, ודיקא על-ידי-
 זה תצליחו. וזה היה רצון רבנו ז"ל, שיחיו יחד, כי
 בפרוש גלה לנו (שיחות הר"ן, סימן רסג), שהסמ"ך-מ"ם
 לקח עצמו על הזוגות הצעירים להפריד ביניהם, כדי
 שיכשלו שניהם בעוונות. לזאת, בני ובנות היקרים,
 עליכם לחיות באחווה וברעות ובכבוד הדדי, ואף שאני
 יודע שכל-כף מר לכם, ועברה עליכם כל-כף הרבה
 מרירות, עם כל זאת תעשו למען הקדוש-ברוך-הוא,
 ותשנו את דרככם, ואז יהיה לכם טוב בזה ובבא כל
 הימים.

ח.

בני ובנות היקרים! עליכם להשמר מאד לא
 להגיע למצבים כאלו, שתצרכו לריב ביניכם, ויהיו אי
 הבנות ומחלוקות מנת חלקכם, כדי שלא תאלצו לילך
 אל ההורים ולבכות לפניהם. עליכם להתחזק לחיות
 ביחד באהבה גדולה ובהבנה הדדית, הבעל צריך

להיות ותרן בבית, ואז יצליח, אף אם יתעקש אזי יהיה כשלון בחייו. וכן האשה, אם תהא ותרנית, תהיה המאשרת ביותר בחיים. הבעל צריך להיות הראשון בפיוס, ולהרכין את ראשו תחלה, לא לבא לידי פעם ומחלקת, ולא להוציא את עצביו על האשה. וכן עליו להשמר לא להיות קמצן, ולא למנע ממנה כסף, ולא לבדק מה עשתה עם הכסף, או לחקר היכן הלכה, וכמו-כן האשה צריכה להתחשב בבעלה, לא לחנקו בשעה שאין לו כסף, ולא להלחיצו בשעה שהמזב דחוק, אף אם תלכו שניכם בצורה מנוגדת, אזי תגיעו לבצרות רבות. עליכם לכבד זה את זה, ולא לערב את ההורים בחיי נשואיכם. תשתדלו בכל מיני אפנים שבעולם להשלים ביניכם, ולחיות ביחד באהבה אמיתית ובהבנה הדדית, ואם תוקירו זה את זה, ותהיה ביניכם אהבה גדולה מאד מאד לשם שמים, אזי אף פעם לא תצרכו לריב, אדרבה תוכלו לבשר להורים, שאתם חיים כזוג יונים ממש. אבקש אתכם מאד, חוסו וחמלו על נפשותיכם. ראו לחיות באהבה אמיתית ובהבנה הדדית, ודיקא על-ידי-זה תצליחו מאד.

ט.

בני ובנותי היקרים! אם שניכם תתעקשו ולא

תאותו לקבל את דברי אלה אשר אני מבקש ומתחנן אליכם, תשברו את ביתכם, ורחמנא לישזבן, תתגרשו ותשארו ללא בית, ויהיה לשניכם מר פלענה. אתה לא תוכל לשוב להוריה, כי לא ירצו לקבלך. ואת תשובי אל הוריה ותשבי כאלמנה חיה. והחיים יהיו מרים לכם ממות. ולכן היו פקחים, למה לכם להרס את חיי נשואיכם בידיכם, בשעה שאתם יכולים לחיות ביחד באהבה ובהבנה הדדית, רק תפסיקו להיות עקשנים ותקימו דברי אלה. ובפרט הבעל צריך שיהיה בר דעת, שיכניע עצמו ולא יהיה גאותן ושתלטן ולא ירצה לשלט על אשתו, אלא יתן לה יחס. על הבעל להבין שהאשה גדלה אצל אב ואם שנתנו לה חם ואהבה, ולכן אוי לו אם ישפיע עליה לנתק עצמה מההורים. כף אומרים חכמינו הקדושים: אם אחד עושה גדר שהאשה לא תלך אל הוריה, עד חדש ימים, ואחר-כך מכרח לתת גט. הרי שלך לפניך, שאי אפשר בשום פנים ואפן להכריח את האשה שתעזב את ההורים. ואם תחדיר את הדברים היטב במחך, על-ידי-זה תהיה לך אשה חמה ואוהבת ומשפחה אוהדת. רק תשכח את אשר קרה עד עתה, ותתחיל התחלה חדשה, ובזה תלוי כל היחס והאהבה ביניכם, בזה תלוייה כל ההבנה ההדדית ביניכם, ובזה תלוי כל עתידכם. ולכן עשו נא חשבון הנפש להיכן אתם רוצים לבוא — אל פי

פחת?! שתהיה משלך ברחובות ולא יהיה לך להיכנס לחזור?! ואת תהיי זרוקה בבית כאלמנה חיה, ואף אחד לא יתן לך יחס וכו', כי כל אחיך ואחיותיך נשאו ואת תנתירי בודדה?! לזאת ראו לכבד זה את זה, ואל תשפילו זה את זה, כי הדבור רע שמדברים אחד נגד זולתו, זה פחורב, רחמנא לצלן, ואף גרוע מזה. פי הלשון חדה יותר מחורב, מלה לא טובה, מלה דוקרנית יכולה להרס ולהחריב בנין שלם. ולכן חוסו וחמלו על נפשכם, ושמרו מאד שלא תדברו דבורים פדרבנות זה נגד זה, ובזכות זה תבנו בית חם. רק ראו להיות ותרגים ותמחלו ותסלחו האחד לזולתו, כי רק כך תצליחו בחייכם. והקדוש-ברוך-הוא יעזרכם שבזכות שתשלימו ביניכם ובין ההורים, אזי יתן לכם פרי בטן, זרע של קימא, ויצא ממכם דור ישרים מברך, ותהיו המאשרים ביותר בחיים.

יא.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, שכל אשר דברתם האחד על הורי זולתו זהו עון גדול, וצריך לבקש סליחה על כך. אף הכל צריך להיות עם אמת וחרטה גמורה, לקבל על עצמכם לא להשפיל יותר את ההורים משני הצדדים, ולא לפגוע זה בזה, הבעל צריך

לַתַּת חַם וְאַהֲבָה לְאַשְׁתּוֹ, וְהָאִשָּׁה צְרִיכָה לַתַּת חַם
 וְאַהֲבָה לְבַעֲלָהּ. וּכְשֶׁחַיִּים בְּצוּמָא חַיִּים מְשַׁתְּפִים, אֲזִי
 גַם הַהוֹרִים נְהַנִּים וּמְרַצִים, וַיֵּשׁ לָהֶם שְׂמֵחַת הַחַיִּים. כִּי
 סוּף כָּל סוּף הַהוֹרִים רוֹצִים לְרֹאוֹת נַחַת מִיַּלְדֵיהֶם,
 וְכֹאשֶׁר רוֹאִים שֵׁשׁ מְרִיבוֹת בֵּין בְּנֵי הַזּוּג, אֲזִי הֵם מְלֹאֵי
 צַעַר וְעִגְמַת נֶפֶשׁ, וְאוֹכְלִים עֲצָמָם מִדּוּעַ הַשְּׁלִיכוֹ אֶת
 בְּתָם אוֹ אֶת בְּנָם לְתוֹךְ הַיָּם, וְהֵם בּוֹכִים וּמְבַכִּים עַל מַר
 גוֹרְלָם, אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם שְׂאֵבְדוּ אֶת בְּנָם אוֹ אֶת
 בְּתָם. אִךְ כֹּאשֶׁר תִּתְנַהֲגוּ בְּאַהֲבָה אֲמֵתִית וּבִהְבֵנָה
 הַדְּדִית, אֲזִי תִרְאוּ אִיךָ הַהוֹרִים יָרוּוּ נַחַת מִכֶּם. לְזֹאת
 אִם תִּצְיָתוּ אוֹתִי, יַעֲזֹרְכֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂתַבְּנוּ בֵּית
 נַאֲמָן בְּיִשְׂרָאֵל וְתִהְיוּ הַמְּאַשְׁרִים בְּיוֹתֵר. רַק רְאוּ לְמַחֵל
 זֶה לָזֶה, כִּי מִה שֶׁהָיָה הָיָה, הַתְּחִילוֹ מַעֲתָה דָף חֲדָשׁ
 בַּחַיִּים, אֵל תַּחֲזְרוּ עַל הַטְּעִיּוֹת שֶׁעֲשִׂיתֶם עַד עַתָּה, לְפָגַעַ
 אַחַד בְּשָׁנִי, לְפָגַעַ בְּרַגְשׁוֹת הַזּוּלָת, עֲלִיכֶם לְעֹזֵר וּלְסִיַּעַ
 זֶה לָזֶה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיוּ הַכִּי מְצַלְחִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

תפלה נפלאה על שלום-בית

רבונו של עולם! חוס וְחַמַּל עָלַי, הֶעֱנֵי וְהַאֲבִיזוּן
 מִדַּעַת, וּתְרַחֵם עָלַי וְתִשְׁפִּיעַ לִי דַעַת
 וְשִׁכְלָה, לְבַל אֲבַד מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת — הָעוֹלָם הַזֶּה
 וְהָעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד, עַל-יְדֵי מַחֲלַקַת וּמְרִיבוֹת,
 וּפְנֻחִים וְאֵי הַבְּנוֹת שָׁיֵשׁ לִי עִם אִשְׁתִּי (בַּעֲלִי),
 וְהַכֵּל בָּא לִי מִפְּנֵי שְׂאֵנִי מְזוֹלָזֵל בַּמִּתְנָה הַטּוֹבָה
 שֶׁנִּתְּתָה לִי, כִּי בְּאֵמַת אֶתָּה אָבִי שֶׁבַשְׁמַיִם, רַחֲמָן
 אֲמִתִּי, מָלֵא רַחֲמָנוֹת, וְנִתְּתָה לִי מִתְנָה יְקָרָה אִשָּׁה
 (בַּעֲלִי) כָּזוֹ, אֲשֶׁר זֶה הַמִּתְנָה הַכִּי טוֹבָה, שֶׁרַק יִכְלַת
 לָתֵת לִי, כָּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "לֹא טוֹב הָיִוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ,
 אֲעֲשֶׂה לּוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ". וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים:
 זָכָה — עוֹזְרָתוֹ, לֹא זָכָה — כְּנֶגְדּוֹ, וְהִנֵּה אָנֹכִי
 בַּעֲנֵי חֲטָאתִי, עוֹיְתִי פִּשְׁעֵתִי לְפָנֶיךָ, וְחָרַע עֲשִׂיתִי
 כְּנֶגְדְּךָ, לֹא שָׁמַעְתִּי בְּקוֹלְךָ, וּזְלַזְלַתִּי בַּמִּתְנָה
 הַטּוֹבָה שֶׁנִּתְּתָה לִי, וְנִבְלַתִּי אֶת פִּי וְטַמְאַתִּי אֶת
 מַחֲשַׁבוֹתַי, וְלִכְלַכְתִּי אֶת מַעֲשֵׂי, וְעֲשִׂיתִי מַעֲשִׂים
 מְגֻנִים לְפָנֶיךָ יָמִים וְשָׁנִים הַשְּׂכֵם וְהָעֶרֶב בְּלִי שׁוּם
 בּוֹשָׁה וְחֶרְפָּה כְּלָל, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִלְקַחָה מִמֶּנִּי
 דַּעַתִּי, וְאֲנִי רַב עִם אִשְׁתִּי (בַּעֲלִי) וּמְזוֹלָזֵל בָּהּ (בוֹ),

וּמִשְׁפִּילָהּ בְּכָל מִיּוֹנֵי זְלוּזוּלִים וְהַשְּׁפָלוֹת, עַד
 שְׁגָרַמְתִּי לְעַצְמִי נֶזֶק גָּדוֹל, וְנִפְרַדְתִּי מֵאִשְׁתִּי
 (מִבְּעָלִי), וְעָכְשׁוּ מָרִים לִי הַחַיִּים, מָרִים מִמּוֹת.
 וְעַתָּה אָנֹכִי בָּא מֵרֵב צֶעַר וְעִגְמוֹת נֶפֶשׁ, יוֹמָם
 וְלַיְלָה מָרִים לִי הַחַיִּים מְאֹד, וְאֲנִי מִרְגִּישׁ הֵבִי
 אֲמַלְלָה, וְאֲנִי שָׂרוּי בְּעַצְבוֹת וּבְדַכְאוֹן פְּנִימִי, עַד
 שְׂאִינִי מוֹצֵא אֶת עַצְמִי כָּלֵל.

אָנֹכִי, אָבִי שְׁבַשְׁמִים, חוּם וְחַמֵּל עָלַי, וְתִשְׁפִּיעַ עָלַי
 דַּעַת וְשִׁכְלִי, שְׂאִזְכֶּה לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתִּי
 (בְּעָלִי), וְאֲשַׁמֵּר מִחַיּוּם לֹא לְזַלְזֵל בָּהּ (בוֹ), וּמִכָּל
 שֶׁכֵּן שְׂלֵא אִשְׁפִּילָהּ וְלֹא אֲדַבֵּר שׁוּם רַע עַל הוֹרִיָּה,
 אֲלֵא אֲבַבְדָּהּ מְאֹד, וְזַכֵּנִי לְהוֹלִיד בְּנִים חַיִּים
 וְקַיָּמִים, יִרְאֵי הַשֵּׁם, לְזַמְדֵי תוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה,
 וּמְקַיָּמִים מִצְוֹתֶיךָ, וְעַל יָדָם יִהְיֶה גַם לִי תִקְוֹן
 לְנֶפֶשׁ, רוּחַ וְנִשְׁמָה שְׁלִי, וְאִזְכֶּה לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת
 אִשְׁתִּי (בְּעָלִי), בְּכָל מִיּוֹנֵי כְבוֹד וְיַקָּר, וְיִהְיֶה בֵּינֵינוּ
 תָּמִיד שְׁלוֹם-בֵּית וְאַהֲבָה גְּדוּלָּה, וְתִשְׁרַח שְׂכִינְתְּךָ
 בְּתוֹכֵנוּ, עַד שְׁנִזְכֶּה לְחַיּוֹת בְּיַחַד בְּקְדוּשָׁה וּבְטַהֲרָה,
 וְנִקְיָם אֶת מִצְוֹת תוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה בְּאַמְתּוֹת וּבְתַמִּים
 בְּלִי שׁוּם כּוֹנֵה עַצְמוֹת כָּלֵל, רַק לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ,

וְנִגְרָם לְךָ נַחַת רוּחַ גָּדוֹל; כִּי אִישׁ וְאִשָּׁה שְׂרוּיָה
 שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶם — אִם מִתְנַהֲגִים בְּקִדְשָׁה וּבְטַהָרָה,
 וּמְכַבְּדִים וּמְיַקְרִים זֶה אֶת זֶה.

אָבֵא, אָבֵי שְׂבַשְׁמִים, מְחַל לִי וּכְפַר לִי עַל כָּל
 עֲוֹנוֹתַי וְחַטָּאֵי וּפְשָׁעֵי הַמְרֻבִּים שֶׁפָּגַמְתִּי
 עַד עַכְשָׁו, וְזִלְזַלְתִּי בְּךָ וּבַמִּתְנָה הַטּוֹבָה שֶׁנָּתַתְּ לִי,
 זַכְּנִי מֵעַכְשָׁו לְשֹׁמֵר מְאֹד עַל הַמִּתְנָה הַיְקָרָה הַזֹּאת,
 וְאַזְכֶּה לְשֵׁלוֹם-בֵּית אֲמִתִּי, וְנִזְכֶּה תָמִיד לַעֲשׂוֹת
 נַחַת רוּחַ לְפָנֶיךָ, וּלְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת וּבְתַמִּימוֹת כָּל
 יְמֵי חַיֵּי, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סְלָה.

עצות יקרות והנהגות טובות לזכות לשלום-בית

א.

עליכם לדעת, כי היסוד בשלום-בית הוא אמונה, להאמין בו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, לידע אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא על-ידי המאציל העליון ברוך הוא יתברך שמו, וצריכים לידע, אשר למעלה בשמים הבעל והאשה היו נשמה אחת, פמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רסה), רק כשכאו אל זה העולם נתפצלו, ועכשו בעת הנשואין נתחברו יחד, ולכן מה ולמה לריב או להתופח, הלא אתם נשמה אחת, לקוחים תחת פסא הכבוד?! ועל-כן בידיעות אלו אף פעם כבר לא תריבו ולא תתופחו, אלא תחיו יחד באהבה ובשלום גדול כמו שהיו הנשמות אחד למעלה.

ב.

עליכם להיות פתוחים אחד לשני, ותלכו רק בדרך אמת, לא להסתיר זה מזה שום דבר, כי אמת הוא אחד,

כמוֹבֵא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נא);
 וְעַל־כֵּן תִּכְרַף-וּמִיד כְּשֶׁאֶחָד מֵעֲלִים וּמִסְתִּיר מִן הַשְּׂנִי
 אֵיזָה דָּבָר, וּמְכַל שְׂכָן כְּשֶׁמְשַׁקְרִים, חֵס וְשְׁלוֹם, אֶחָד
 לַשְּׂנִי, כְּבָר חָסַר מִן הָאֱמֶת, וּמִמִּילָא אֵין זֶה אֶחָד, וְזֶה
 גּוֹרֵם אַחֲר־כֵּךְ לְפְרוּדִים, חֵס וְשְׁלוֹם. וְלִכֵּן בְּנֵי הַזּוּג
 צְרִיכִים לְהִיּוֹת פְּתוּחִים זֶה לְזֶה, וְלִגְלוֹת אֶת הַלֵּב וְלֹא
 לְהִסְתִּיר שׁוּם דָּבָר זֶה מִזֶּה, וְעַל־יְדֵי מִדַּת הָאֱמֶת יִחְזִיקוּ
 בְּאַחֲדוּת.

ג.

עֲלֵיכֶם לְזָכֹר, אֲשֶׁר מִדַּת הַתְּרַנוּת הִיא הִיסוּד
 בְּשְׁלוֹם-בֵּית, אָסוּר לְהִיּוֹת קִמְצָן, שֶׁהוּא נָכַל בְּמִמוֹנוֹ,
 אֲלֹא לְוֹתֵר לְאִשָּׁה, וְכֵן הָאִשָּׁה תּוֹתֵר לְבַעֲלָהּ, אָסוּר
 לְדַקְדֵּק כָּל-כֵּךְ בְּכָל פְּרוּטָה שְׂמִבְזָבִזִים, אֲדַרְבֵּה צְרִיכִים
 לְדַבֵּר יַחַד וְלַעֲשׂוֹת חֻשְׁבוֹן צְדָק, אֲבָל לֹא לְהִקְפִּיד עַל
 כָּל פְּרוּטָה שְׂמִבְזָבִזִין אֲשֶׁר דָּבָר זֶה גּוֹרֵם לְמִתְחִים
 בְּבֵית, וּמֵה גַם שְׂמִצְמִצִים אֶת הַמַּח וּבָאִים לִידֵי קִטְנוּת
 הַמַּחִין, שְׂמִשֵּׁם נוֹבֵעַ כָּל הַדִּינִים וְהַקְטָטוֹת, כִּי כְּשֶׁאָדָם
 וְתָרַן אֲזִי נִתְרַחֵב לוֹ מַחוֹ וְנִשְׁפָּע עָלָיו שִׁפְעַ גְּדוֹל, לֹא-כֵן
 יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁהֵם קִמְצָנִים גְּדוֹלִים וּמְצַעְרִים אֶת נְשׁוֹתֵיהֶם
 מְאֹד, וְרוֹצִים לְדַעַת כָּל פְּרוּטָה שֶׁהוֹצִיאוּ, וְאוֹי לָהֶן אִם
 בְּזָבִזוּ יוֹתֵר מִהַצְּפוּי, שְׂאֲזִי יוֹצֵא הַבַּעַל וּמַעֲלִיב וּמְשַׁפִּיל

אותה עד עפר, ומצר ומציק לה עד כלות הנשמה, רחמנא לצלן, מקמצן כזה, אשר נהרס כל הבית על ידו.

ד.

עליכם לשמח אחד את השני, כי השמחה בבית זו ישועה בבית, וכל בית ששורה בו שמחה — השכינה שורה שם, ועל-כן הבעל עליו לשמח את אשתו, כי (ראש השנה ו.): אשה — בעלה משמחה, וכן על האשה לכבד וליקר את בעלה — לשמחו ולעודדו, וכך כשאחד מחזק את השני, אזי יש הצלחה גדולה בבית, כי השמחה מכנסת ישוב הדעת ומבטלת את הצמצומים והקטנות מתוך הבית, ונתרחב בין בגשמי ובין ברוחני, לא-כן אם יש עצבות ומרירות בבית, זה גורם למתחים יתרים בין הבעל ובין האשה, ומשם נובעים המחלוקות והמריבות והאי הבנות וחסר התקשרות. ולכן מדת השמחה מאד מאד חשובה בבית, ותמיד להשתדל לראות שתהיה בבית אוירה של שמחה, אשר זה יביא ישוב הדעת וסבלנות בתוך הבית, כי הפעם והקפידות באים רק מחמת העצבות והדכאון, משם נובעת אי הסבלנות ומשם בא הפעם והרציחה, הצעקות והמריבות. ולכן אשרי הבית ששורה שם אוירה של שמחה, שאז יתהפך הבית

למשכן השכינה, פי אין השכינה שורה אלא במקום שמחה, פי "עז וחדוה במקומו", ובמקום שהשכינה שורה שם כל הברכות שרויות, אשרי מי שמקים את כל זאת.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!